

CURSUSSEN
MONUMENTENZORG

2016

NATIONAAL RESTAURATIE CENTRUM

Cursusinstituut voor de monumentensector

Foto voorzijde:

Restauratiesteenhouwer Gerrit van Lopik

Project: Vondelpark paviljoen, Amsterdam

Foto: Arjen Veldt

NATIONAAL RESTAURATIE CENTRUM

Stichting Nationaal
Restauratie Centrum (NRC)

Cursuslocatie:

Oostelijke Handelskade 12P

Amsterdam

Correspondentieadres:

Postbus 2079, 3800 CB Amersfoort

telefoon: 020 - 623 77 91

info@restauratiecentrum.nl

www.restauratiecentrum.nl

INSCHRIJVEN CURSUSSEN

Via www.restauratiecentrum.nl

TIJDEN VAN DE CURSUSSEN

Van 9.30 tot 16.00 uur, tenzij anders wordt vermeld.

LUNCHES, KOFFIE EN THEE

Het NRC verzorgt koffie, thee en lunch.

VOORBEHOUD

De cursussen gaan alleen door bij een voldoende aantal deelnemers (ca. 10). Indien een cursus niet doorgaat, blijft de inschrijving automatisch geldig voor de daaropvolgende data waarop de cursus wordt gepland.

BETALING

Na ontvangst van de cursusuitnodiging en de factuur zijn deelnemers tot betaling van het inschrijfgeld verplicht. De betaling geschiedt binnen 14 dagen na ontvangst van de factuur.

Docenten

Onze docenten zijn allen ervaren monumentenzorgers, die dagelijks werkzaam zijn in de praktijk. Achter in deze brochure treft u een kort 'cv' aan van al onze experts.

Het NRC is gehuisvest in een monumentaal kantoorgebouw van de voormalige Lloyd-scheepvaartrederij in het Oostelijke Havengebied in Amsterdam en verzorgt korte bij- en nascholingscursussen voor professionals, die werkzaam zijn in onderhoud, renovatie, restauratie en herbestemming van beeldbepalende en monumentale gebouwen.

Gelders Restauratie Centrum en Nationaal Restauratie Centrum trekken samen op.

Het aanbod van goede vakinhoudelijke cursussen in de monumentenzorg is klein. De cursusinstellingen, die actief zijn in de restauratiesector, zijn op de vingers van één hand te tellen. Om erfgoedprofessionals beter van dienst te kunnen zijn, hebben NRC en GRC besloten om hun cursus-aanbod en cursuslocaties gezamenlijk te presenteren. Het GRC biedt hoogwaardige kennis, praktijkgerichte cursussen en erkende vakopleidingen voor mensen en bedrijven in de restauratiebranche. Ook wil het GRC een ontmoetingsplaats zijn voor iedereen, die belang hecht aan doeltreffende en verantwoorde instandhouding van gebouwd cultureel erfgoed in Gelderland. Het GRC is gevestigd op het voormalig militair terrein Kamp Koningsweg Noord in Schaarsbergen (Arnhem).

In deze NRC-cursusbrochure voor 2016 treft u tevens cursussen aan uit het aanbod van het GRC. Diverse cursussen zullen zowel in Amsterdam (op de NRC-cursuslocatie) als in Arnhem (op de GRC-cursuslocatie) worden gegeven.

Vrijwel alle cursussen uit de brochure kunnen, bij een deelname van minimaal 10 personen, ook incompany worden gegeven.

Hiervoor gelden aantrekkelijke kortingen. In 2015 werden cursussen zoals Natuursteen in Monumenten, Stutten en Stempelen en Kozijnen, Ramen, Deuren en Luiken bij diverse bouwbedrijven in huis gegeven. Een gemeente heeft een 4-daagse cursus voor medewerkers gehouden, die bestond uit een combinatie van verschillende cursusdagen uit het programma. Er is van alles mogelijk, dus neem gerust contact met ons.

CURSUS AANBOD 2016

PRAKTIJKTRAININGEN VOOR ERVAREN VAKLIEDEN:

▶ LOOD BIJ DAKBEDEKKINGEN EN GOTEN	6
▶ MASTERCLASS 'HOUTCONSTRUCTIES'	7
▶ HERSTEL VAN STUCWERK	8

HOUT

▶ MASTERCLASS 'HOUTSOORTEN EN TOEPASSING IN DE RESTAURATIE'	10
▶ HOUTAANTASTING IN MONUMENTEN	11
▶ KOZIJNEN, RAMEN, DEUREN EN LUIKEN	12

STEEN

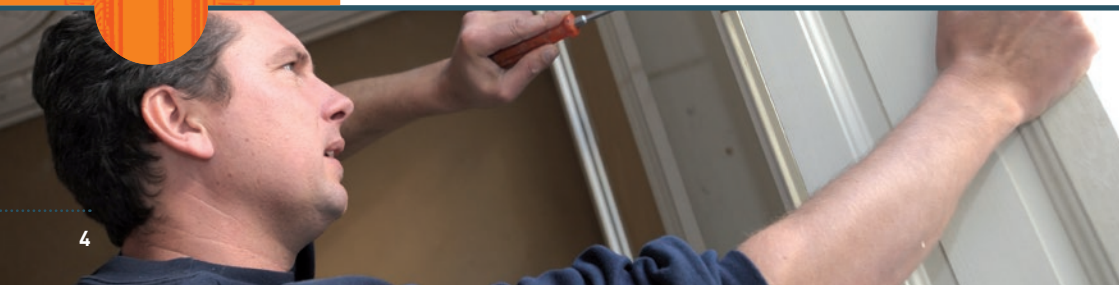
▶ MASTERCLASS 'RESTAURATIEMETSELWERK'	14
▶ NATUURSTEEN IN MONUMENTEN	15
▶ BOUWSTIJLEN OVER METSEL- EN VOEGWERK	16

GLAS EN VERF

▶ KLEURHISTORISCH ONDERZOEK	18
▶ BEGLAZING IN MONUMENTEN	19
▶ ONDERHOUDSSCHILDERWERK	20

IJZER

▶ RESTAURATIE VAN IJZERWERK	22
▶ SMEEDWERK VOOR ERVAREN SMEDEN	23

KENNIS EN KUNDE

'De cursussen vormen een toegevoegde waarde voor bedrijven, die zich willen kwalificeren voor kwaliteitsregeling 'Kennis en Kunde'.

RESTAURATIEBEGELEIDING

▶ BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIES 1	25
▶ BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIES 2	25

BIJZONDERE CURSUSSEN

▶ INTROCURSUS 'MONUMENTENZORG VOOR VASTGOEDORGANISATIES'	27
▶ DUURZAME MONUMENTENZORG	28
▶ INTERIEURBEHOUD VAN MONUMENTEN	29
▶ HERKENNEN VAN BOUWSTIJLEN	30
▶ STUTTEN EN STEPELEN VAN MONUMENTEN	31
▶ TOEPASSEN VAN KWALITEITSNORMEN IN DE MONUMENTENZORG	32
.....	
▶ OVER DE DOCENTEN	33
▶ AANBOD STUDIEBOEKEN OVER RESTAURATIEONDERWERPEN	36

ERM-beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen

Deelname aan de diverse cursussen kan door restauratiebedrijven, die werken volgens ERM-beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen, worden opgevoerd in het vereiste meerjarig scholingsplan.

**PRAKTIJK-
TRAININGEN
VOOR ERVAREN
VAKLIEDEN:**

LOOD BIJ DAKBEDEKKINGEN EN GOTEN

DOELGROEP

Ervaren all-round timmerlieden en metselaars, werkzaam in het restauratie- en monumentenveld en monumentenwachters.

Op basis van het NRC-studieboek 'Lood, zink, koper: dakbedekkingen en goten', dat de cursisten ook ontvangen, wordt tijdens deze tweedaagse cursus uitleg gegeven over de toepassing van lood in de restauratie van monumenten. Aan bod komen:

- Het maken van verschillende verbindingen, zoals fels- en knoopverbindingen.
- Drijven en plooiën van lood o.a. bij roeven en zalinggoten.
- Het maken van waterdichte aansluitingen.
- Toepassen van lood bij nokken en kepers bij de restauratie van pannendaken.
- Diverse schadebeelden en mogelijke oplossingen met kantlood en voetlood.

Tijdens de eerste cursusdag wordt op praktische wijze de theorie behandeld.

De tweede dag maken de cursisten diverse werkstukken onder leiding van een ervaren docent. De cursus wordt gegeven bij het GRC Arnhem.

DOCENT	WIM DE GROOT
CURSUSDATA	WOENSDAG 27 EN DONDERDAG 28 JANUARI 2016
LOCATIE	ARNHEM
CURSUSPRIJS	€ 550,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN CURSUSBOEK

**Gelders
Restauratie
Centrum**

MASTERCLASS HOUTCONSTRUCTIES

DOELGROEP

Ervaren all-round timmerlieden en uitvoerders, die werkzaam bij (restauratie)bouwbedrijven, timmerbedrijven en onderhoudsbedrijven.

Op basis van het NRC-studieboek *Houtconstructies*, dat de cursisten ook ontvangen, wordt tijdens deze tweedaagse cursus uitleg gegeven over veelvoorkomende problemen die zich voordoen bij historische houtconstructies. Het uitgangspunt binnen de monumentenzorg is om de oorspronkelijke constructies zoveel mogelijk te behouden. Tijdens deze training komen diverse reparatietechnieken aan bod die gebaseerd zijn op dit uitgangspunt. Ook wordt aandacht besteed aan hedendaagse methoden voor herstel.

In de ochtend wordt een op de praktijk gerichte uitleg gegeven over houtconstructies en de aantasting door schimmels en insecten. Ook komen dan onjuiste reparatietechnieken aan bod. 's Middags en tijdens de tweede cursusdag gaan de cursisten zelf aan het werk met diverse werkstukken, onder leiding van een ervaren docent. De cursus wordt gegeven bij het GRC in Arnhem.

DOCENTEN	KLAAS BOEDER EN GERT TUTERT
CURSUSDATA	DINSDAG 2 EN WOENSDAG 3 FEBRUARI 2016
LOCATIE	UTRECHT
CURSUSPRIJS	€ 550,- (excl. btw) INCL. LUNCH, CURSUSBOEK EN SYLLABUS

HERSTEL VAN STUCWERK

DOELGROEP

Voorlieden, metselaars en anderen die regelmatig bestaand stucwerk van wanden en plinten plaatselijk moeten herstellen, aanhelen en afwerken.

In de cursus behandelen we beknopt de kenmerken en ontwikkeling van historisch stucwerk, zowel , bij zowel binnen als buitentoepassingen. Daarnaast kijken we naar de wijze waarop eenvoudig stucwerk plaatselijk hersteld en afgewerkt kan worden. De cursus wordt gegeven bij het GRC in Arnhem.

Inhoud van de cursus:

- Ontwikkeling, kenmerken en behoud van historisch stucwerk.
- Samenstelling van historisch stucwerk.
- Hoe pak je herstel aan, waar let je op, kwaliteit van de ondergrond, zoutbelasting etc.
- Afwerking na herstel; welke middelen wel en niet toepassen.
- Enkele eenvoudige praktijkopdrachten en verwerken van verschillende materialen.

DOCENT	KLAAS BOEDER - WIELLY WICHERS
--------	-------------------------------

CURSUSDATA	15 EN 16 MAART 2016
------------	---------------------

LOCATIE	ARNHEM
---------	--------

CURSUSPRIJS	€ 550,- (excl. btw) INCL. LUNCH
-------------	---------------------------------

Gelders
Restauratie
Centrum

HOUT

Voor ervaren allround timmerkrachten vanuit timmerfabrieken en (restauratie)bouwbedrijven, uitvoerders, monumentenwachters, inspecteurs en toezichthouders, die werkzaam zijn in de renovatie en restauratie.

OVERZICHT CURSUSAANBOD

- ▶ MASTERCLASS 'HOUTSOORTEN EN TOEPASSING IN DE RESTAURATIE
donderdag 4 februari 2016 – Amsterdam
donderdag 3 november 2016 – Arnhem
 - ▶ HOUTAANTASTING EN -BESCHERMING IN DE RESTAURATIE
donderdag 11 februari 2016 – Amsterdam
 - ▶ KOZIJNEN, RAMEN, DEUREN EN LUIKEN
donderdag 14 april 2016 – Amsterdam
-

MASTERCLASS 'HOUTSOORTEN EN TOEPASSING IN DE RESTAURATIE'

DOELGROEP

Ervaren allround timmerkrachten vanuit timmerfabrieken en (restauratie)-bouwbedrijven, uitvoerders, monumentenwachters, inspecteurs en toezicht-houders (van overheidsinstellingen), die werkzaam zijn in de renovatie en restauratie.

Elementaire kennis van houtsoorten, zaagwijzen en de juiste toepassing van hout is buitengewoon belangrijk binnen de restauratie van monumenten. Temeer omdat in diverse kwaliteitsrichtlijnen, die door de Stichting Erkende Restauratie Kwaliteit in samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed wordt aangegeven, dat restauratieprofessionals aantoonbaar over deze kennis moeten beschikken.

In deze interactieve cursus, die is ontwikkeld in samenwerking met de Vereniging Timmerwerk Restauratie en de Stichting Hout Research, worden veel voor-komende houtsoorten besproken. Verder worden zaken als het herkennen van houtsoorten, gebreken aan hout, zaagwijzen, verlijmen, samenstelling van hout en diverse toepassingsmogelijkheden per houtsoort aan de hand van monsters en praktijkvoorbeelden doorgenomen.

DOCENTEN	JOOP JANSEN EN RENÉ KLAASSEN
CURSUSDATUM	DONDERDAG 4 FEBRUARI 2016 – AMSTERDAM
& LOCATIE	DONDERDAG 3 NOVEMBER 2016 – ARNHEM
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN CURSUSBOEK

HOUTAANTASTING EN BESCHERMING IN DE RESTAURATIE

DOELGROEP

Ervaren allround timmerkrachten vanuit timmerfabrieken en (restauratie)-bouwbedrijven, uitvoerders, monumentenwachters, inspecteurs en toezicht-houders (van overheidsinstellingen), die werkzaam zijn in de renovatie en restauratie.

Hout is een veelvuldig toegepast bouw materiaal in monumenten. Het gaat in de cursus om het opsporen en herkennen van de oorzaak van de aantasting, die vaak desastreuze gevolgen heeft, opdat de juiste bouwkundige, fysische en chemische maatregelen worden genomen.

Inhoud van de training

- Duurzaamheid houtsoorten, vochtweren, inspectie op aantasting.
- Herkennen leefwijze en bestrijding van:
 - blauwschimmels en oppervlakteschimmels.
 - houtrotverwekkende schimmels (div. zwammen, elfenbankje enzovoort).
 - houtaantastende insecten (div. kevers, boktor, nathoutboorders enzovoort).
- Veiligheid: toxiciteit, persoonlijke beschuttingsmiddelen, eisen voor bewaarplaatsen en toelatingen voor bestrijdingsmiddelen.
- Preventieve en curatieve behandeling van hout.
- Herstel op de traditionele manier: vernieuwen en aanhelen met andere methoden als de traditionele wijze niet mogelijk is.
- Bouwkundige termen.

DOCENT JOS CREMERS

CURSUSDATUM DONDERDAG 11 FEBRUARI 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

KOZIJNEN, RAMEN, DEUREN EN LUIKEN

DOELGROEP

Schilders, uitvoerenden en begeleiders bij (restauratie)bouwbedrijven, ambtenaren, adviseurs, architecten en hun medewerkers.

Tijdens deze praktische cursus wordt aandacht besteed aan het maken en herstellen van buiten- en binnenramen, deuren, deurkozijnen en luiken. Tevens komen de houtsoorten, die hierbij gebruikt worden, aan bod.

De lesstof bevat een overzicht van de middeleeuwen tot en met de jongere bouwkunst en gaat uit van de dagelijkse praktijk. Het NRC-studieboek 'Kozijnen, ramen, deuren en luiken' vormt de basis van de cursus en wordt ook uitgereikt aan de cursisten.

De cursus is een interactief gebeuren, waarbij voorbeelden die cursisten in de praktijk tegenkomen, kunnen worden behandeld.

DOCENT	JOOP JANSEN
CURSUSDATUM	DONDERDAG 14 APRIL 2016
LOCATIE	AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN CURSUSBOEK

STEEN

OVERZICHT CURSUSAANBOD

- ▶ **MASTERCLASS 'RESTAURATIEMETSELWERK'**
donderdag 18 februari 2016 – Amsterdam
donderdag 10 november 2016 – Arnhem
- ▶ **NATUURSTEEN IN MONUMENTEN**
donderdag 2 juni 2016 – Ameide (bij Steenhouwerij Zederik)
- ▶ **BOUWSTIJLEN OVER METSEL- EN VOEGWERK**
dinsdag 19 april 2016 – Amsterdam

MASTERCLASS RESTAURATIEMETSELWERK

DOELGROEP

Ervaren metselaars, ervaren voegers, uitvoerders, monumentenwachters, inspecteurs en toezichhouders (van overheidsinstellingen), die werkzaam zijn in de renovatie en restauratie.

De kennis van gevelherstel in de restauratie blijft vaak beperkt tot de basiskennis. In de praktijk wordt gewerkt met de aanwezige ervaring en hetgeen in het bestek is voorgeschreven of door een leidinggevende wordt opgedragen. Deze masterclass heeft als doel om de basiskennis van ervaren restauratieprofessionals te verbreden.

Tijdens deze cursus wordt kennis op het gebied van materialen, bouwstoffen, restauratietechnieken, toepassingsmogelijkheden en restauratie-ethiek behandeld, met als doel om de kennis van de cursisten (ervaren restauratieprofessionals) te vergroten, zodat zij hun werk in de praktijk met meer achtergrondinformatie kunnen uitvoeren. Tijdens de cursus wordt de theorie afgewisseld met het bestuderen van materialen en bouwstoffen, met discussiemomenten en met oplossingsgericht denken over diverse praktijksituaties.

DOCENT	LOUIS GERDESSEN
CURSUSDATUM	DONDERDAG 18 FEBRUARI 2016 – AMSTERDAM
& LOCATIE	DONDERDAG 10 NOVEMBER 2016 – ARNHEM
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

‘Veel kennis opgedaan! Het contact met mede-cursisten, professionals uit verschillende richtingen, was ook zeer stimulerend.’

John Speerstra, SGS Intron Sittard

NATUURSTEEN IN MONUMENTEN

DOELGROEP

Monumentenambtenaren en toezichhouders, monumentenwachters, bouwkundig medewerkers van professionele monumenteneigenaren (stadsherstellen, corporaties), architecten en adviseurs en medewerkers van (gespecialiseerde/restauratie) bouwbedrijven.

Aan bijna elk monument in Nederland komt natuursteen voor. Veel natuursteen werd (en wordt) geïmporteerd. Het was daarom kostbaar en werd vaak alleen als bekleding toegepast. Natuursteen is een bijzonder complex materiaal. De verwerking ervan vergt veel kennis en gebeurt veelal door de weinige restauratiesteenhouders, die ons land nog telt. Het is belangrijk dat de bij onderhoud en restauratie van natuursteen betrokken partijen ook kennis hebben van dit bijzondere materiaal.

In deze introductie cursus worden verschillende natuursteensoorten, de eigenschappen en verwerkings- en toepassingsmogelijkheden ervan behandeld.

Deze cursus, die is ontwikkeld in samenwerking met de Vereniging van Restauratie Steenhouders, wordt gehouden bij een steenhouwerij. Op deze manier kan de theorie tijdens een rondleiding worden toegelicht. In de werkplaats zijn meerdere steensoorten aanwezig en bewerkingstechnieken te zien. De cursist krijgt tijdens deze cursusdag handvatten, waarmee tijdens de voorbereiding en uitvoering van het restauratieproces verantwoorde keuzes kunnen worden gemaakt om natuursteen aan monumenten zorgvuldig te laten onderhouden en restaureren.

DOCENTEN	DANIËL SPEE EN JOHN VAN DEN HEUVEL
CURSUSDATUM	DONDERDAG 2 JUNI 2016
LOCATIE	AMEIDE – STEENHOUWERIJ ZEDERIK
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH
	EN SYLLABUS

'De docenten laten zien dat de restauratie van dit eeuwenoude product gecombineerd wordt met de nieuwste technieken. Dit vak is niet alleen traditioneel en conservatief!'

**Nicole van Tienen,
Aannemersbedrijf B.F. van
Tienen, Nijmegen**

BOUWSTIJLEN OVER METSEL- EN VOEGWERK

DOELGROEP

Restauratievoegers- en restauratiemetselaars, waaronder ook ZZP'ers, uitvoerders en projectleiders die werkzaam zijn op onderhouds- en restauratieprojecten in de monumentenzorg.

Bepaalde detailleringen, soorten baksteen, natuursteen en voegwerk zijn kenmerkend voor een bepaalde periode. Voor restauratieprofessionals die zelf voegen en metselen, maar ook voor uitvoerders en projectleiders, is het herkennen van bouwstijlen erg belangrijk. Temeer wanneer de bedrijven, waarvoor deze professionals werkzaam zijn, zich willen kwalificeren als restauratiedeskundig. De cursus is in overleg met het Gevelgilde en certificerende instelling Hobéon tot stand gekomen en is afgestemd op de eisen die de uitvoeringsrichtlijnen Historisch Metselwerk (URL 4003) en Historisch Voegwerk (URL 4006) stellen.

Onderwerpen:

- Globale behandeling van belangrijke bouwstijlen met de nadruk op de 19e en 20e eeuw.
- Kenmerkend materiaalgebruik in diverse bouwstijlen.
- Training in het herkennen van bouwstijlen en detaillering.
- Een korte excursie waarbij de diverse bouwstijlen aan de orde komen.

DOCENTEN **KLAAS BOEDER**

CURSUSDATUM **DONDERDAG 19 APRIL**

LOCATIE **AMSTERDAM**

CURSUSPRIJS **€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH, SYLLABUS EN EXCURSIE**

GLAS EN VERF

OVERZICHT CURSUSAANBOD

- ▶ **KLEURHISTORISCH ONDERZOEK**
donderdag 21 en vrijdag 22 april 2016 – Amsterdam
 - ▶ **BEGLAZING IN MONUMENTEN**
dinsdag 14 juni 2016 – Amsterdam
 - ▶ **ONDERHOUDSSCHILDERWERK**
dinsdag 21 juni 2016 – Arnhem
dinsdag 15 november 2016 – Amsterdam
-

KLEURHISTORISCH ONDERZOEK

DOELGROEP

Voor schilders, uitvoerenden en begeleiders bij (restauratie)bouwbedrijven, ambtenaren, adviseurs, architecten en hun medewerkers.

Een kleuronderzoek wordt uitgevoerd om inzicht te krijgen in de wijze waarop het in- of exterieur van een historisch gebouw werd afgewerkt. In deze tweedaagse cursus wordt behandeld:

Uitvoeren van een kleuronderzoek:

- Historische informatie over het object.
- Topografisch en stratigrafisch onderzoek.
- Kleurtrappen en kleurvensters.

Herkennen en begrijpen van de laagopbouw:

- Analyse van de verflaag.
- Verfsoorten.
- Decoratief schilderwerk.

De uitkomst van het onderzoek:

- Verwerking van de uitkomsten in een rapport en advisering.

Praktische oefening: kleuronderzoek(en) in de praktijk:

- De wijze waarop een gebouw wordt benaderd.
- Excursie naar een van de behandelde panden in Amsterdam.

'Inspirerende cursus, geweldig leuk. Goede combi van theorie en zelf kleuronderzoek doen.'

**Cas Nagtzaam
Erfgoed, Leiden**

DOCENT BERT JONKER

CURSUSDATUM DONDERDAG 21 EN VRIJDAG 22 APRIL 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 620,- (excl. btw) INCL. LUNCH, CURSUSBOEK EN EXCURSIE

BEGLAZING IN MONUMENTEN

DOELGROEP

Monumentenambtenaren en toezichthouders, monumentenwachters, bouwkundig medewerkers van professionele monumenteneigenaren (stadsherstellen, corporaties), architecten en adviseurs en medewerkers van (gespecialiseerde/restauratie) bouwbedrijven.

Restauratieprofessionals krijgen met regelmaat te maken met glas in monumenten. In samenwerking met de glasbranche is een cursus ontwikkeld om monumentenzorgers achtergrondinformatie te geven over dit bijzondere materiaal, zodat met meer verstand van glas gekeken kan worden naar het monumentale gebouw. Dit biedt de cursist een goede basis om in behoudsvraagstukken met meer kennis van zaken keuzes te maken en de juiste vragen te stellen.

Tijdens deze cursus, die is ontwikkeld in samenwerking met het Kenniscentrum Glas, komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Basisprincipes bij onderhoud.
- Restauratie en bescherming.
- Glas in stalen en houten vensters en monumentenglas.
- Kwaliteitsnormen op glasgebied.
- Duurzaamheid en herbestemming.

DOCENT TACO HERMANS

CURSUSDATUM DINSDAG 14 JUNI 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

ONDERHOUDSSCHILDERWERK

DOELGROEP

Medewerkers in dienst van gemeenten en overheid, architecten, projectleiders van restauratiebedrijven, monumentenwachters, (professionele) eigenaren van monumenten, woningbouwverenigingen en schildersbedrijven, die zich willen toeleggen op het gebied van restauratieschilderswerk.

Schilderwerk is bij monumenten een kostbare zaak. Vaak legt het beslag op meer dan 50% van het beschikbare budget voor het totale onderhoud van een pand. Dit komt door de hoeveelheid werk, het bewerkelijke karakter en niet te vergeten de factor arbeid. Schilderwerk is bijzonder kwetsbaar en daardoor extra gevoelig voor achterstallig onderhoud. Veel problemen kunnen voorkomen worden door tijdig en vakkundig uitgevoerd schilderwerk.

Tijdens deze cursus zal worden ingegaan op de meest voorkomende verfsoorten die in de restauratie worden gebruikt, de historie van buitenschilderwerk, kleuronderzoek, gebreken aan schilderwerk, kleinschalig houtherstel met reparatie vulmiddelen, uitvoeringsrichtlijnen voor schilderwerk en waar je op moet letten bij het beoordelen van offertes. Ook zal aandacht worden besteed aan historische beglazingen, stopverf en het schilderen van metsel- en pleisterwerk.

DOCENT	WILFRED MENERINK
CURSUSDATUM	DINSDAG 21 JUNI 2016 – ARNHEM
& LOCATIE	DINSDAG 15 NOVEMBER 2016 – AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

IJZER

OVERZICHT CURSUSAANBOD

- ▶ **RESTAURATIE VAN IJZERWERK**
dinsdag 11 oktober 2016 – Amsterdam
 - ▶ **SMEEDWERK IN DE RESTAURATIE VOOR ERVAREN SMEDEN**
woensdag 16 november 2016 – Nieuwegein
woensdag 23 november 2016 – Amersfoort
woensdag 30 november 2016 – Amsterdam
-

RESTAURATIE VAN IJZERWERK

DOELGROEP

Monumentenambtenaren en toezichhouders, monumentenwachters, bouwkundig medewerkers van professionele monumenteneigenaren (stadsherstellen, corporaties), architecten en adviseurs en medewerkers van (gespecialiseerde/restauratie) bouwbedrijven.

De restauratie van ijzerwerken is een bijzonder specialisme binnen de monumentenzorg. Naast prachtig smeedwerk valt te denken aan geklonken lateien, spijltjeshekwerken, gietijzeren ornamenten, balusters en ramen, stalen kozijnen, graforamenten en bruggen. Deze introcursus biedt basiskennis aan restauratieprofessionals, die meer willen weten van staal, giet- en smeedijzer in (jonge) monumenten.

Twee docenten, die werkzaam zijn in de praktijk, geven uitleg over hun werk, het materiaal, de technieken en de toepasselijke kwaliteitsnormen. Er worden diverse projecten getoond en voorbeelden gegeven van goed en slecht restauratiewerk. Uiteraard is er volop ruimte voor vragen.

DOCENTEN	LILIAN FOPMA EN ADDY KON
CURSUSDATUM	DINSDAG 11 OKTOBER
LOCATIE	AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

*De cursustijden zijn van
9.30 tot 16.00 uur
(ontvangst vanaf 9.00 uur)*

SMEEDWERK IN DE RESTAURATIE VOOR ERVAREN SMEDEN

DOELGROEP

Ervaren smeden, die de gevorderde gildeproef hebben behaald (vergelijkbaar met niveau 3 uit het reguliere onderwijs).

In deze driedaagse cursus, die het NRC in samenwerking met het Nederlands Gilde van Kunst- en Siersmeden (NGK) en de Stichting Zink ontwikkelde, wordt de vaktechnische vaardige smid uitgebreid geïnformeerd over de wereld van de monumenten-zorg en over specifieke aspecten van restauratiesmeedwerk.

Uitgangspunt bij restauratie is bestaand werk; dit vergt een andere insteek voor de ervaren smid, die doorgaans nieuw werk maakt. In de cursus worden handvatten aangereikt om bestaand werk te kunnen beoordelen, zodat de smid kan bepalen hoe hiermee om te gaan.

Er wordt gewerkt aan de hand van theoretische informatie, praktijkvoorbeelden en oefenopdrachten. Tevens komen kwaliteitsnormen op het gebied van restauratiesmeedwerk aan bod, zodat het volgen van de cursus een opstap is naar aansluiting bij de erkenningsregeling van het NGK.

Onderwerpen:

- Bestek, tekeningen, calculeren en offertes maken voor restauratieprojecten
- Organisatie van de monumentenzorg en stijlkunde (incl. een excursie)
- Omgang met monumenten voor smeden; technieken voor restaureren en conserveren.

DOCENTEN	ADDY KON, DAAN HOLTZER, MICHIEL VAN HUNEN, HENDRIK TOLBOOM, JOOP JANSEN, GUUS SCHMITTMANN
-----------------	--

CURSUSDATA	WOENSDAG 16 NOVEMBER 2016 – NIEUWEGEIN
LOCATIES	WOENSDAG 23 NOVEMBER 2016 – AMERSFOORT WOENSDAG 30 NOVEMBER 2016 – NIEUWEGEIN

CURSUSPRIJS	€ 695,- (excl. btw) NGK-leden INCL. LUNCH EN SYLLABUS
	€ 885,- (excl. btw) Niet-NGK-leden INCL. LUNCH EN SYLLABUS

RESTAURATIEBEGELEIDING

DOELGROEPEN

Voor bouwkundigen, leden van monumentencommissies en commissies ruimtelijke kwaliteit, medewerkers van architecten- en adviesbureaus, ambtenaren monumentenzorg en ambtenaren handhaving & toezicht, toezichthouders van gemeenten en regionale uitvoeringsdiensten, medewerkers van professionele beheerders (zoals stadherstellen, corporaties, landschappen, Staatsbosbeheer).

ALGEMEEN

Tijdens deze cursussen worden de meest belangrijke thema's binnen de restauratie behandeld. De lesstof biedt basiskennis, die belangrijk is bij de beoordeling en begeleiding van restauratieprojecten. De cursist leert de meest voorkomende zaken herkennen en krijgt handvatten hoe om te gaan met en keuzes te maken voor en tijdens het restauratieproces. De cursussen kunnen los van elkaar worden gevolgd.

OVERZICHT CURSUSAANBOD

▶ BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIE 1

donderdag 10, 17, 24 en 31 maart 2016 – Amsterdam

donderdag 8, 15, 22 en 29 september 2016 – Amsterdam

▶ BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIE 2

donderdag 12, 19 en 26 mei 2016 – Amsterdam

donderdag 17, 24 november en 1 december 2016 – Amsterdam

OOK NUTTIG
VOOR LEDEN VAN
ERFGOEDCOMMISSIES
OF COMMISSIES RO

BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIE 1

Tijdens de eerste cursusdag, van deze vierdaagse cursus, worden theoretische onderwerpen, zoals wet- en regelgeving, restauratie-ethiek, planvorming en kwaliteitsborging via beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen behandeld. Dag twee staat in het teken van 'hout'. Aan bod komen het herstel van houtconstructies en balklagen, geveltimmerwerk en houtaantasting. Op de derde dag vindt een excursie plaats naar een restauratieproject, waarbij aan het einde van de dag tijd is ingeruimd om de opgedane kennis terug te koppelen. Dag vier staat in het teken van 'steen'. De docenten gaan in op natuursteen, baksteen, en metsel- en voegwerk.

DOCENTEN	KLAAS BOEDER (DAG 1) – JOOP JANSEN (DAG 2 EN 3) JOHN VAN DEN HEUVEL / WILFRED MINGERINK (DAG 4)
CURSUSDATA	DONDERDAG 10, 17, 24 EN 31 MAART 2016 DONDERDAG 8, 15, 22 EN 29 SEPTEMBER 2016
LOCATIE	AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 1.190,- (excl. btw) INCL. LUNCH, SYLLABUS EN EXCURSIE

BEGELEIDING UITVOERING RESTAURATIE 2

Een driedaagse cursus, waarin de meest belangrijke thema's vanuit het restauratieproces dieper worden uitgewerkt. Op de eerste cursusdag wordt ingegaan op het bestek (Stabu-systematiek), de restauratiebegroting, tekeningen en de wijze waarop de begeleiding van de uitvoering en de administratieve zaken tijdens het bouwproject plaatsvinden. Daarnaast wordt op dag 1 aandacht besteed aan bouwconstructies, funderingen en betonwerk. Bij monumenten is de stabiliteit immers vaak een belangrijk punt. De tweede dag staat in het teken van dakbedekkingen en goten. Aan bod komen verschillende soorten dakbedekking, zoals lei, kunststof en riet en wordt ingegaan op constructies en materialen voor dakgoten en hemelwaterafvoeren. De derde en laatste cursusdag staat de afwerking van het monument (zowel binnen als buiten) centraal. Hierin worden onderwerpen zoals pleisterwerk, schilderwerk, glas, decoratieve afwerking en historische vloeren, -wanden en -plafonds uitgewerkt.

DOCENTEN	KLAAS BOEDER (DAG 1) – DAAN HOLTZER EN ERNST DE BEAUFORT (DAG 2) – COR BOUWSTRA (DAG 3)
CURSUSDATA	DONDERDAG 12, 19, 26 MEI 2016 DONDERDAG 17, 24 NOVEMBER EN 1 DECEMBER 2016
LOCATIE	AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 905,- (excl. btw) INCL. LUNCHES EN SYLLABUS

BIJZONDERE CURSUSSEN

OVERZICHT CURSUSAANBOD

- ▶ **INTROCURSUS 'MONUMENTENZORG VOOR VASTGOEDORGANISATIES'**
dinsdag 28 juni 2016 – Amsterdam
 - ▶ **DUURZAME MONUMENTENZORG**
dinsdag 7 juni 2016 – Arnhem
dinsdag 22 november 2016 – Amsterdam
 - ▶ **INTERIEURBEHOUD VAN MONUMENTEN**
donderdag 6 oktober 2016 – Amsterdam
 - ▶ **HERKENNEN VAN BOUWSTIJLEN**
vrijdag 17, 24 juni en 1 juli 2016 – Amsterdam
vrijdag 25 november, 2 en 9 december 2016 – Amsterdam
 - ▶ **STUTTEN EN STEPELEN VAN MONUMENTEN**
dinsdag 8 november 2016 – Amsterdam
 - ▶ **TOEPASSEN VAN KWALITEITSNORMEN IN DE MONUMENTENZORG**
donderdag 7 april 2016 – Arnhem
donderdag 13 oktober 2016 – Amsterdam
-

INTROCURSUS 'MONUMENTENZORG VOOR VASTGOEDORGANISATIES'

DOELGROEP

Administratief en bouwkundig personeel van organisaties, zoals woningcorporaties, stadsherstellen en landschappen, die naast regulier vastgoedonderhoud ook historische, karakteristieke en monumentale panden beheren.

Een intensieve cursusdag waarin de volgende onderwerpen aan bod komen. Een korte behandeling van wet- en regelgeving rondom monumenten, de organisatie van de monumentenzorg (organisaties, subsidie- en vergunningsprocedures), soorten monumenten, architectuur en bouwstijlen, belang van onderhoud van monumenten. Toelichting op de vakdisciplines in de monumentenzorg, zoals funderingen, gevels, timmerwerk, daken, interieur en technische installaties, veiligheid en toegankelijkheid. Verder worden veel voorkomende problemen behandeld en algemene onderhoudsadviezen en praktische tips gegeven. In het middagprogramma wordt door middel van een excursie (projectbezoek of stadswandeling) nader ingegaan op de in de ochtend behandelde theorie.

DOCENT JOOP JANSEN

CURSUSDATUM DINSDAG 28 JUNI 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN CURSUSBOEK

DUURZAME MONUMENTENZORG

ENERGIEBESPARING IN MONUMENTEN

DOELGROEP

Ambtenaren belast met het toetsen van restauratie en/of renovatieplannen, beheerders van monumenten, beheerders van historische en/of karakteristieke gebouwen, medewerkers van advies- en architectenbureaus, medewerkers van (restauratie)bouwbedrijven, die betrokken zijn bij renovatie- en restauratieprojecten.

Duurzaamheid en monumenten lijken met elkaar op gespannen voet te staan, maar de praktijk leert, dat er vaak goede mogelijkheden zijn tot verduurzaming. Om ons erfgoed voor de komende generaties in stand te kunnen houden is het zaak voor de restauratieprofessional zich te laten informeren over de mogelijkheden voor duurzame monumentenzorg. Hiervoor zijn ingrepen nodig, die de monumentale waarden van het gebouw niet mogen schaden. In de cursus wordt onder meer aandacht besteed aan de ontwikkelingen binnen het relatief nieuwe vakgebied van het duurzaam onderhouden en restaureren van monumenten, historische bouwmaterialen, energietechnische mogelijkheden en verduurzaming van installaties. De cursist leer beperkingen en kansen te analyseren aan de hand van praktijkvoorbeelden waarin diverse afwegingen zijn gemaakt. Tevens wordt de cursist handvatten geboden hoe om te gaan met spanningsvelden en mogelijkheden.

DOCENTEN BERT VAN BOMMEL, JAAP DE JONGE EN MIEL WIJNEN

CURSUSDATUM DINSDAG 7 JUNI 2016 – ARNHEM

& LOCATIE DINSDAG 22 NOVEMBER 2016 – AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

‘Nuttige info over de mogelijkheden voor verlaging van energieverbruik en bouwfysische verbetering van een monument.’

**Dirk Stol, Bouw- en Aann.mij
Derksen & Singerling,
Amsterdam**

INTERIEURBEHOUD VAN MONUMENTEN

DOELGROEP

Monumentenambtenaren en toezichthouders, monumentenwachters, bouwkundig medewerkers van professionele monumenteneigenaren (stadsherstellen, corporaties), architecten en adviseurs en medewerkers van (gespecialiseerde/restauratie) bouwbedrijven.

De laatste jaren neemt de aandacht voor het beheer en behoud van interieurs toe, maar dan in een nieuw jasje en volgens de laatste inzichten. Het behoud van enkele waardevolle onderdelen of een schouwpartij, tot een compleet bewaard gebleven interieur toe, gaat echter niet vanzelf. Er zijn tal van preventieve, relatief eenvoudige maatregelen vanuit verschillende invalshoeken mogelijk om waardevolle interieurs te beschermen en schade te voorkomen. Een andere werkwijze en bij voorkeur een integrale aanpak kan het verschil betekenen tussen verlies en behoud.

Tijdens deze cursusdag wordt ingegaan op verschillende interieur(delen), het belang van het behoud ervan en de mogelijkheden voor een integrale aanpak voor (preventieve) bescherming.

DOCENT HARRIE SCHUIT

CURSUSDATUM DONDERDAG 6 OKTOBER 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN BOEK 'BEHOUD VAN BINNEN'

HERKENNEN VAN BOUWSTIJLEN

DOELGROEP

Ambtenaren (monumentenzorg en toezicht), medewerkers van professionele beheerders en eigenaren van monumenten, medewerkers van advies- en architectenbureaus, medewerkers van (restauratie)bouwbedrijven, die betrokken zijn bij restauratieprojecten.

Een driedaagse intensieve cursus voor het opdoen van algemene kennis van historische bouwstijlen in Nederland, vooral bestemd voor al diegenen, die zich willen verdiepen in de monumentenzorg. De cursus geeft aan de hand van beeldmateriaal een chronologisch overzicht van de voornaamste bouwstijlen van de Middeleeuwen tot de modernere tijden. Behalve aan algemene kenmerken van stijlen wordt ook aandacht besteed aan typerende details.

De cursisten worden in de gelegenheid gesteld om de opgedane kennis grondig te toetsen tijdens stadswandelingen, gecombineerd met bezoek aan gebouwen. De eerste twee cursusdagen zijn gewijd aan de historische bouwstijlen inclusief de 19de-eeuwse neostijlen. Tijdens de derde en laatste cursusdag wordt de bouwkunst uit de eerste helft van de 20ste eeuw behandeld.

DOCENT	ERNST DE BEAUFORT
CURSUSDATA	VRIJDAG 17, 24 JUNI EN 1 JULI 2016 VRIJDAG 25 NOVEMBER, 2 EN 9 DECEMBER 2016
LOCATIE	AMSTERDAM
CURSUSPRIJS	€ 905,- (excl. btw) INCL. LUNCHES EN SYLLABUS

'Veel geleerd, goede balans tussen klassikaal les en architectuurwandelingen in historisch Amsterdam. Leuk en afwisselend.'

**Inge Matteij-Pos
Provincie Noord Holland**

STUTTEN EN STEPELEN VAN MONUMENTEN

DOELGROEP

Ambtenaren (inspecteurs BWT, toetsers constructieve veiligheid), medewerkers van advies- en architectenbureaus, medewerkers van (restauratie)bouwbedrijven.

Bij de bepaling van de constructieve ingrepen in het bouw- en restauratieproces van oude bouwwerken wordt gewoonlijk veel aandacht besteed aan het einddoel: de vorm en functie van de definitieve draagconstructie. Maar geen of weinig aandacht gaat uit naar het stut- en stempelwerk in de bouwfase, terwijl dit vaak de meest kritische fase van de constructieve ingreep is, vaak kritischer dan de gehele verdere levensduur van het bouwwerk. Daarbij zijn oude bouwwerken gevoeliger voor constructieve ingrepen dan nieuwere bouwwerken.

Het is dus voor alle partijen in het restauratieproces relevant om de kennis en kunde op het gebied van stutten en stempelen op peil te houden. Het NRC is het enige instituut in Nederland dat hiertoe een gespecialiseerde cursusdag aanbiedt. In de cursus passeren de historische en hedendaagse stut- en stempeltechnieken de revue, worden de mechanicaprincipes beschouwd en wordt gekeken wat verstandige en wat de minder verstandige oplossingen zijn. Tevens wordt in een excursie naar één of meerdere projecten de opgedane kennis getoetst.

DOCENT ERNST DE BEAUFORT

CURSUSDATA DINSdag 8 NOVEMBER 2016

LOCATIE AMSTERDAM

CURSUSPRIJS € 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS

TOEPASSEN VAN KWALITEITSNORMEN IN DE MONUMENTENZORG

DOELGROEP

- **Uitvoerders, projectleiders werkzaam in de restauratie.**
- **Werkvoorbereiders, bestekschrijvers, uitvoerders werkzaam in de restauratie.**
- **Medewerkers van architecten- en adviesbureaus.**
- **Medewerkers van gemeenten en provincies (Monumentenzorg, Toezicht & Handhaving).**
- **Medewerkers van regionale uitvoeringsdiensten.**
- **Medewerkers van vastgoedbedrijven, die monumenten in portefeuille hebben.**
- **Monumentenwachters.**
- **Auditoren voor de verschillende ERM-kwaliteitsnormen (waaronder ook de ‘Kennis en kunderegeling’).**
- **Planvormers.**

Kwaliteit bij de uitvoering van restauratiewerk is niet altijd vanzelfsprekend. In de afgelopen jaren hebben veel verschillende partijen zich ingezet om duidelijke werkafspraken te maken over onder meer de inzet van vakkennis en de toepassing van de juiste technieken en materialen. Het resultaat zijn beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen, die betrekking hebben op verschillende restauratiedisciplines.

In samenwerking met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de stichting Erkende Restauratiekwaliteit Monumentenzorg is een cursusdag ontwikkeld waarin de volgende onderwerpen aan bod komen:

- De systematiek en structuur van beoordelings- en uitvoeringsrichtlijnen en restauratie-ethiek.
- Partijen in het bouwproces, hun rollen en verantwoordelijkheden: opdrachtgever, architect/adviseur, uitvoerende bedrijven, overheid, monumentenwacht etc.
- Relevante wet- en regelgeving, Erfgoedwet, vergunningsplicht of vergunningvrij, Stabu-bestek en restauratiebestek.
- Toepassing van richtlijnen in het bestek, bestek schrijven, uitvragen stellen en inschrijven.
- Toelichting en behandeling van de stof aan de hand van cases uit de praktijk.

DOCENT	KLAAS BOEDER EN RON SPAAN
---------------	----------------------------------

CURSUSDATUM	DONDERDAG 7 APRIL 2016 – ARNHEM
--------------------	--

& LOCATIE	DONDERDAG 13 OKTOBER 2016 – AMSTERDAM
----------------------	--

CURSUSPRIJS	€ 340,- (excl. btw) INCL. LUNCH EN SYLLABUS
--------------------	--

OVER DE DOCENTEN

ERNST DE BEAUFORT is senior restauratieconstructeur in de regio Amsterdam, werkzaam bij EversPartners Ingenieursbureau. Hij heeft ruime ervaring met funderingsherstel, constructieve schadeanalyse, stut- en stempelwerk en constructief cascoherstel. Kennis en ervaring draagt hij uit bij diverse restauratieopleidingen.

KLAAS BOEDER is zelfstandig restauratie-adviseur en docent aan diverse restauratieopleidingen. In het verleden is hij werkzaam geweest bij een architectenbureau, in de gemeentelijke monumentenwereld en bij de Monumentenwacht.

BERT VAN BOMMEL is ambtelijk adviseur van de Rijksbouwmeester en docent en onderzoeker bij de Faculteit Bouwkunde van de Technische Universiteit Delft, beide op het vlak van de monumentenzorg.

COR BOUWSTRA is restauratiearchitect. Zijn bureau, Verlaan & Bouwstra architecten, bestaat sinds 1979 en is gevestigd in Vianen. Het bureau is gespecialiseerd in restauratie van monumenten en nieuwbouw in oude stadskernen.

JOS CREEMERS is specialist houtaantasting door insecten en schimmels in gebouwen en werkt bij SHR, het onafhankelijke houtonderzoeksinstituut in Wageningen. Op basis van zijn kennis en ervaring (o.a. 10 jaar praktisch in de bestrijdingsbranche) beoordeelt hij schades aan hout en adviseert hij objectief over de noodzaak van en de mogelijkheden voor aanpak van houtaantasting. Hij doceert dit onderwerp bij diverse opleidingen.

LILIAN FOPMA werkt ruim 20 jaar als zelfstandig professional in (jonge) monumentale ijzerwerken. Na het behalen van het diploma vakbekwaamheid specialiseerde zij zich in de combinatie restaureren/ conserveren en in de oppervlaktebehandeling schooperen. Ze houdt zich bezig met uitvoering, advies, begeleiding en doceert aan diverse opleidingen.

LOUIS GERDESSEN is projectleider bij Van Hoogevest Architecten te Amersfoort. Bij dit bureau heeft hij sinds 1978 restauraties voorbereid en begeleid. De technische kant van het restaureren heeft zijn speciale aandacht. Kennis en ervaring draagt hij uit bij diverse restauratieopleidingen.

WIM DE GROOT is technisch adviseur van de Stichting Bouwlood en heeft 40 jaar ervaring in het verwerken en doceren van bladlood in de bouw en specifiek in de restauratie. Hij begeleidt projecten in de monumentenzorg in Nederland en in België.

TACO HERMANS is opgeleid als restauratie-architect en bouwhistoricus. Momenteel is hij werkzaam als senior onderzoeker instandhouding bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. In die functie heeft hij zich onder meer gespecialiseerd in glas, glas-in-lood en de isolatie van vensters.

JOHN VAN DEN HEUVEL is bedrijfsleider bij Steenhouwerij Maarssen in Utrecht. Hij begeleidt dagelijks natuursteenrestauraties aan vele monumenten in ons land. Toonaangevende projecten zijn de restauratie van de Sint Janskathedraal in Den Bosch, de Technische Universiteit Delft, brug Hogesluis in Amsterdam en het Erasmus University College in Rotterdam. John heeft ruime ervaring met het restaureren van natuursteen aan interieurs, vloeren, beelden, grafmonumenten en gevels. Tijdens de cursus wordt vanuit de praktijk in ruime mate ingegaan op de oorzaken van schades en het herstel van natuursteen.

DAAN HOLTZER is werkzaam als zelfstandig bouw- en restauratieadviseur. Zijn bureau is gevestigd in Amersfoort. Hij doceert onder meer aan de Hogeschool Utrecht (Post HBO-opleiding Bouwhistorie en restauratie) op het gebied van voorbereiding van restauraties (bestek, begroting, tekeningen, e.d.).

MICHEL VAN HUNEN werkt als materiaal-deskundige en programmaleider 'Restauratiekwaliteit' bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Hij heeft materiaalkunde gestudeerd aan de Technische Universiteit Delft en draagt kennis over en adviseert op het gebied van ijzer, metalen, corrosie, baksteen, beton, (metsel, voeg en stuc-)mortels en reinigen en conserveringstechnieken.

JOOP JANSEN Joop Jansen is als bouwkundig projectcoördinator werkzaam bij Delfgou Architectuur en monumentenadvies. Dit bureau is

gespecialiseerd in het begeleiden van restauraties van monumenten. Hiervoor heeft hij bij de Monumentenwacht en bij diverse adviesbureaus in de restauratiesector gewerkt. Ook is hij docent bij de opleiding Professional Restauratie en is hij auditor voor verschillende brancheorganisaties binnen de monumentenzorg.

JAAP DE JONGE is werkzaam als adviseur/projectleider bouwfysica en duurzaamheid bij het Rijksvastgoedbedrijf (Rijksgebouwendienst). Hij is in die hoedanigheid veelvuldig betrokken geweest bij renovaties en restauraties van rijksmonumenten en rijksmusea.

BERT JONKER is zelfstandig restaurator en kleuronderzoeker van historische interieurs. Hij is vaak betrokken bij kleuronderzoeken aan toonaangevende monumenten, zoals schilderingen in de Bazel in Amsterdam en de oorspronkelijke kleurstelling van de keizerskroon op de Westertoren in Amsterdam.

RENÉ KLAASSEN doet al 21 jaar toegepast houtonderzoek bij SHR (houtonderzoeksinstituut in Wageningen). Zijn belangrijkste werkelden zijn houtaantasting en houtsoorten. Hij adviseert over o.a. houtsoortenkeuze, effect herbestemming op houtkwaliteit in gebouwen, fundering, houtkwaliteit en houtsterkte in het werk en het herkennen van oorzaken van houtschades.

ADDY KON is directeur/mede-eigenaar van Smeed- en constructiebedrijf Van der Vegt BV in Meerkerk. Sinds 1980 is hij werkzaam in de restauratiesector en gespecialiseerd in de restauratie van metaalwerk aan jonge monumenten en de restauratie en productie van smeedwerk.

ERNEST KURPERSHOEK is kunst- en architectuurhistoricus. Hij heeft meegewerkt aan tal van publicaties over Amsterdam en aan het Monumenten Inventarisatie Project (MIP).

Voor het Nationaal Restauratie Centrum verzorgt hij sinds tien jaar cursussen over Herkennen van bouwstijlen.

WILFRED MENGERINK is begonnen als timmerman bij restauratiebedrijven Hoffman b.v. en Hulshof Bouw & Restauratie. Na het volgen van de opleidingen tot restauratietimmerman en restauratiemedewerker is hij bij de stichting Monumentenwacht Gelderland gaan werken. Zijn dagelijkse werk bestaat uit het inspecteren van monumentale gebouwen op de bouwkundige staat, het maken van bouwkundige rapporten en het geven van onderhoud en restauratieadviezen. Daarnaast geeft Wilfred vanuit de Monumentenwacht cursussen bij het Gelders Restauratie Centrum.

GUUS SCHMITTMANN is als technisch adviseur werkzaam bij de Stichting Zink-info waar hij onder meer voorlichting geeft over de toepassing en het gebruik van zink als corrosie-bescherming voor staal. Hij is tevens actief als zelfstandig adviseur en docent.

HARRIE SCHUIT is specialist conservering & restauratie interieurs bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Hij studeerde aan het Instituut Collectie Nederland en de Universiteit van Leiden. Daarna volgde hij diverse kortere leertrajecten in binnen- en buitenland. Van 2006-2011 werkte hij bij Monumentenwacht Noord-Brabant, waar hij de Interieurwacht opzette. Sinds 2011 is hij werkzaam voor de RCE; tevens geeft hij gastcolleges aan diverse opleidingen.

RON SPAAN is hoofd Restauratie en Realisatie bij BOEi. Hij is ruim 20 jaar werkzaam als adviseur in de restauratiebranche. Daarnaast is hij gastdocent Bouwhistorie, Restauratie en Monumentenzorg aan de Hogeschool Utrecht en lid van het Centraal College van Deskundigen Restauratiekwaliteit van de Stichting ERM.

DANIËL SPEE is natuursteenspecialist bij Steenhouwerij Zederik in Tienhoven. Hij heeft een bouwkundige achtergrond en volgde tevens de opleiding Bouwhistorie, restauratie en monumentenzorg aan de Hogeschool Utrecht. Hij was verantwoordelijk voor het natuursteenwerk aan projecten als het Rijksmuseum in Amsterdam en de Lebuïnuskerk in Deventer.

HENDRIK TOLBOOM werkt sinds 1999 bij de afdeling instandhouding van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed als specialist voor natuursteen, beeldhouwwerk en leien. Daarvoor was hij werkzaam als steenhouwer, beeldhouwer, kunsthistoricus en technisch tekenaar. In 2003 schreef hij een brochure over de instandhouding van smeedwerk.

GERT TUTERT is werkzaam als adviseur bij de Stichting Behoud Kerkelijke Gebouwen Gelderland, Overijssel en Flevoland. Deze organisatie is gespecialiseerd in het begeleiden van restauraties van kerken en het tot die gebouwen behorend meubilair en orgels. Hij heeft een ruime ervaring als timmerman en uitvoerder binnen deze vakdisciplines. Daarnaast is hij onder meer werkzaam als vakdocent aan het Gelders Restauratie Centrum (GRC).

WIELLY WICHERS is een meesterstukadoor die jaren ervaring heeft in de restauratie bij verschillende stukadoorsbedrijven. Momenteel geeft hij demonstraties en cursussen op het gebied van ambachtelijk stukadoors en restauratiestukadoors.

MIEL WIJNEN is architect. Zijn bureau, Wijnen Architectuur, bestaat sinds 2001 en is gevestigd in Den Bosch. Het bureau begeleidt onder andere restauratie- en herbestemmingsprojecten, waarbij het aspect 'duurzaamheid' een belangrijke rol speelt.

NRC- STUDIEBOEKEN

- 'Kozijnen, ramen, deuren, luiken', R. van Hemert € 37,50
- 'Smeedwerk / IJzerwaren', A. Bok e.a. € 37,50
- 'Houtconstructies', R. van Hemers € 37,50
- 'Binnenbetimmering en kerkinterieurs', R. van Hemert e.a. € 42,50
- 'Trappen', R. van Hemert € 31,50
- 'Houtbouw: van vlechtwerk tot houtbekleding', R. van Hemert € 37,50
- 'Lood, zink, koper: dakbedekkingen en goten', R. van Hemert € 47,50
- 'Onderzoek van ondergronden', R. Crèvecoeur € 10,- (alleen digitaal verkrijgbaar)
- 'Kleurhistorisch onderzoek', B. Jonker € 10,- (alleen digitaal verkrijgbaar)
- 'Pigmenten en bindmiddelen', Matthijs de Keijzer en Pieter Keune € 32,50
- 'Linnen spannen', J. Heesters € 17,50
- 'Gebrandschilderd glas en glas in lood', R. Crèvecoeur € 25,-
- 'Vergulden en restaureren met bladgoud', A. Bok e.a. € 24,50

De prijzen worden verhoogd met 6% BTW en verzendkosten.

Studenten van restauratieopleidingen ontvangen 25% korting.

BESTEL DIRECT VIA WWW.RESTAURATIECENTRUM.NL

**OOSTELIJKE HANDELSKADE 12P | AMSTERDAM
POSTBUS 2079 | 3800 CB AMERSFOORT
TELEFOON: 020 - 623 77 91
INFO@RESTAURATIECENTRUM.NL**

WWW.RESTAURATIECENTRUM.NL